

32001L0029

22.6.2001

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

L 167/10

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2001/29/EÜ,
22. mai 2001,
autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 47 lõiget 2 ning artikleid 55 ja 95,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ⁽¹⁾

võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust, ⁽²⁾

tegutsedes asutamislepingu artiklis 251 sätestatud menetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Asutamislepinguga nähakse ette siseturu rajamine ning süsteemi sisseadmine, mis tagaks siseturul moonutamata konkurentsi. Neid eesmärke aitab saavutada liikmesriikide autoriõigust ja sellega kaasnevaid õigusi käsitlevate seaduste ühtlustamine.
- (2) 24. ja 25. juuni 1994. aastal Kérkyral kohtunud Euroopa Ülemkogu rõhutas vajadust luua ühenduse tasandil üldine ja paindlik õigusraamistik Euroopa infoühiskonna arengu toetamiseks. Selleks on muu hulgas tarvis siseturgu uute toodete ja teenuste jaoks. Sellise reguleeriva raamistiku tagamiseks vajalikud olulised ühenduse õigusaktid on juba vastu võetud või võetakse varsti vastu. Autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused etendavad kõnealuse küsimuse puhul olulist rolli, sest nendega kaitstakse ja edendatakse uute toodete ja teenuste arendamist ja turustamist ning nende loova sisu väljatöötamist ja kasutamist.
- (3) Ettepanud ühtlustamine aitab rakendada siseturu nelja vabadust ning on seotud õiguse põhiprintsiipide, eelkõige omandi, kaasa arvatud intellektuaalomand, ning väljendusvabaduse ja avaliku huvi järgimisega.
- (4) Suurema õiguskindluse ja intellektuaalomandi kõrgetasemelise kaitse kaudu soodustab autoriõiguse ja sellega

kaasnevate õiguste ühtlustatud õigusraamistik olulisi investeeringuid loovusse ja uuenduslikkusse, sealhulgas võrkude infrastruktuuri, ning toob omakorda kaasa Euroopa tööstuse kasvu ja konkurentsivõime suurenemise nii sisuliselt kui infotehnoloogia valdkonnas ja üldisemalt ka mitmes tööstus- ja kultuurisektoris. See tagab tööhõive ning soodustab uute töökohtade loomist.

- (5) Tehnika areng on suurendanud ja mitmekesistanud loomise, tootmise ja kasutamise võimalusi. Kuigi intellektuaalomandi kaitseks ei ole vaja uusi käsitusviise, tuleks olemasolevaid seadusi autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kohta kohandada ning täiendada, et need vastaksid piisavalt majanduslikule tegelikkusele, näiteks uutele kasutusviisidele.
- (6) Ühenduse tasandil pole ühtlustamist toimunud, seepärast võivad siseriiklikul tasandil võetavad seadusandlikud meetmed, mida on mitmes liikmesriigis tehnoloogilistele väljakutsetele vastamiseks juba võetud, kaasa tuua erinevusi kaitse osas ning seega ka piirata intellektuaalomandit sisaldavate või sellel põhinevate teenuste ja toodete vaba liikumist, mis viivad siseturu killustumise ja õigusliku järjepidevusetuseni. Selliste õiguslike erinevuste ja ebakindluse mõju suureneb veelgi infoühiskonna edasise arengu käigus, mis on juba oluliselt suurendanud intellektuaalomandi piiriülest kasutamist. Nimetatud areng jätkub ning peakski jätkuma. Märkimisväärsed kaitsega seotud õiguslikud erinevused ja ebakindlus võivad majandust takistada püüdmast uute autoriõigusi ja kaasnevaid õigusi sisaldavate toodete ja teenuste poole.
- (7) Ühenduse autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse õigusraamistikku tuleb seepärast samuti kohandada ja täiendada niipalju, kui on tarvis siseturu tõrgeteta toimimiseks. Selleks tuleb kohandada siseriiklikke autoriõigust ja sellega kaasnevaid õigusi käsitlevaid sätteid, mis riigiti erinevad märgatavalt või põhjustavad õiguslikku ebakindlust, mis häirib siseturu tõrgeteta toimimist ja Euroopa infoühiskonna nõuetekohast arengut, ning vältida riikide vastukäivaid reageeringuid tehnika arengule, samas ei ole aga tarvis kõrvaldada ega ennetada erinevusi, mis ei kahjusta siseturu toimimist.
- (8) Infoühiskonna mitmesuguste sotsiaalsete, ühiskondlike ja kultuuriliste mõjutuste tõttu tuleb arvesse võtta toodete ja teenuste sisu eripära.

⁽¹⁾ EÜT C 108, 7.4.1998, lk 6 ja

EÜT C 180, 25.6.1999, lk 6.

⁽²⁾ EÜT C 407, 28.12.1998, lk 30.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 10. veebruari 1999. aasta arvamus (EÜT C 150, 28.5.1999, lk 171), nõukogu 28. septembri 2000. aasta ühine seisukoht (EÜT C 344, 1.12.2000, lk 1) ja Euroopa Parlamendi 14. veebruari 2001. aasta otsus (Euroopa Ühenduste Teatajas seni avaldamata). Nõukogu 9. aprilli 2001. aasta otsus.

- (9) Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste ühtlustamise aluseks peab olema kõrgetasemeline kaitse, sest nimetatud õigused on olulised intellektuaalse loomingu seisukohalt. Nende kaitse aitab tagada loovuse säilimise ja arengu autorite, esitajate, tootjate, tarbijate, kultuuri, tööstuse ja laiema üldsuse huvides. Intellektuaalomand on seetõttu tunnistanud omandi lahutamatuks osaks.
- (10) Jätkamaks oma loome- ja kunstilist tegevust, peavad autorid ja esitajad saama oma töö kasutamise eest nõuetekohast tasu, samasugust tasu peavad saama tootjad, et neil oleks võimalik nimetatud tegevust rahastada. Fonogrammide, filmide, multimeediatoodete ning tellitavate teenuste laadsete teenuste pakkumiseks on tarvis märkimisväärsed investeeringuid. Intellektuaalomandi õiguste piisav õiguskaitse on vajalik, et tagada nimetatud tasu kättesaamine ning võimaldada kindlustada nendele investeeringutele rahuldav kasum.
- (11) Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse tugev ja tõhus süsteem on peamisi abinõusid tagamaks, et Euroopa kultuuri loov tegevus ja tootmine saaksid vajalikke ressursse, ning kaitsmaks kunsti loojate ja esitajate sõltumatust ning väärikust.
- (12) Autoriõigusega kaitstud teoste ning autoriõigusega kaasnevate õiguste objektide nõuetekohane kaitse on väga oluline ka kultuuri seisukohalt. Asutamislepingu artikli 151 kohaselt peab ühendus nimetatud tegevuses arvesse võtma kultuurilisi aspekte.
- (13) Hädavajalik on teoste ja muude objektide kaitsmiseks ning vajaliku õigusi käsitleva teabe esitamiseks vajalike tehniliste meetmete ühine otsimine ja pidev rakendamine Euroopa tasandil, sest nende meetmete lõppeesmärk on rakendada seadusega ettenähtud põhimõtteid ja tagatisi.
- (14) Käesoleva direktiivi eesmärk peaks olema õppimise ja kultuuri edendamine teoste ja muude objektide kaitse kaudu, kehtestades samal ajal avaliku huvi nimel erandeid ja piiranguid õppimiseks ning õpetamiseks.
- (15) Ülemaailmse Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni (WIPO) egiidi all 1996. aasta detsembris peetud diplomaatiline konverents lõppes kahe uue lepingu, WIPO autoriõiguse lepingu ning WIPO esituse ja fonogrammide lepingu vastuvõtmisega, mis käsitlevad vastavalt autorite ning esitajate ja fonogrammitootjate kaitset. Nimetatud lepingud tugevdavad oluliselt autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste rahvusvahelist kaitset, muu hulgas nn digitaalse tegevuskava kaudu, ning parandavad ülemaailmse piraatlusevastase võitluse vahendeid. Ühendus ja enamik liikmesriike on lepingutele juba alla kirjutanud ning ühendus ja liikmesriigid korraldavad lepingute ratifitseerimist. Ka käesoleva direktiivi eesmärk on täita mitmeid uusi rahvusvahelisi kohustusi.
- (16) Vastutus võrgukeskkonnas tegutsemise eest ei seondu üksnes autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste, vaid ka teiste valdkondade, näiteks teotamisega, eksitava reklaamiga või kaubamärgiõiguste rikkumisega, ning seda käsitletakse horisontaalselt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiivis 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) ⁽¹⁾, millega täpsustatakse ja ühtlustatakse mitmeid infoühiskonna teenuste, sealhulgas elektroonilise kaubandusega seotud õigusküsimusi. Käesolevat direktiivi tuleks rakendada elektroonilist kaubandust käsitleva direktiiviga samasuguse ajakava alusel, sest viimati nimetatud direktiiviga nähakse ette ühtlustatud põhimõtted ja sätted, mis seonduvad muu hulgas käesoleva direktiivi oluliste osadega. Käesoleva direktiivi kohaldamine ei mõjuta nimetatud direktiivi vastutusega seotud sätete kohaldamist.
- (17) Eelkõige digitaalkeskonnast tulenevaid nõudeid arvesse võttes peab tagama, et autoritasude kogumise ühingu järjeksid konkurentsieeskirju ratsionaliseeritumalt ja läbi- paistvamalt.
- (18) Käesoleva direktiivi kohaldamine ei mõjuta liikmesriikide tegevust seoses nimetatud õiguste, näiteks laiendatud kollektiivlitsentside reguleerimisega.
- (19) Õiguste omanike moraalseid õigusi tuleks teostada kooskõlas liikmesriikide õigusaktide ning Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooni, WIPO autoriõiguste lepingu ning WIPO esituse ja fonogrammide lepingu sätetega. Need moraalsed õigused ei kuulu käesoleva direktiivi reguleerimisalasse.
- (20) Käesoleva direktiivi aluseks on kõnealuses valdkonnas juba kehtivate direktiivide, eelkõige direktiividega 91/250/EMÜ, ⁽²⁾ 92/100/EMÜ, ⁽³⁾ 93/83/EMÜ, ⁽⁴⁾ 93/98/EMÜ ⁽⁵⁾ ja 96/9/EÜ ⁽⁶⁾ ettenähtud põhimõtted ja eeskirjad ning see arendab neid põhimõtteid ja eeskirju edasi, seostades need infoühiskonnaga. Käesoleva direktiivi sätete kohaldamine ei mõjuta eespool loetletud direktiivide kohaldamist, kui käesolevas direktiivis ei ole ette nähtud teisiti.

⁽¹⁾ EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1.

⁽²⁾ Nõukogu 14. mai 1991. aasta direktiiv 91/250/EMÜ arvutiprogrammide õiguskaitse kohta (EÜT L 122, 17.5.1991, lk 42). Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 93/98/EMÜ.

⁽³⁾ Nõukogu 19. novembri 1992. aasta direktiiv 92/100/EMÜ rentimis- ja laenutamissoiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas (EÜT L 346, 27.11.1992, lk 61). Direktiivi on muudetud direktiiviga 93/98/EÜ.

⁽⁴⁾ Nõukogu 27. septembri 1993. aasta direktiiv 98/83/EMÜ teatavate satelliitilevile ja kaabli kaudu taasedastamisele kohaldatavate autoriõigusi ja sellega kaasnevaid õigusi käsitlevate eeskirjade kooskõlastamise kohta (EÜT L 248, 6.10.1993, lk 15).

⁽⁵⁾ Nõukogu 29. oktoobri 1993. aasta direktiiv 93/98/EMÜ autoriõiguse ja teatavate sellega kaasnevate õiguste kaitse tähtsaja ühtlustamise kohta (EÜT L 290, 24.11.1993, lk 9).

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 1996. aasta direktiiv 96/9/EÜ andmebaaside õiguskaitse kohta (EÜT L 77, 27.3.1996, lk 20).

- (21) Käesoleva direktiiviga tuleks määratleda reprodutseerimisõigusega hõlmatud tegevuse ulatus seoses eri kasusaajatega. Seda tuleks teha kooskõlas ühenduse õigusaktidega. Õiguskindluse tagamiseks siseturul on tarvis nimetatud tegevuse üldist määratlust.
- (22) Kultuuri levitamise kaitse eesmärki ei või saavutada õiguste rangest kaitsest loobumise või võlts- ja piraattoodete illegaalse levitamisega leppimise kaudu.
- (23) Käesolev direktiiv peaks täiendavalt ühtlustama autoriõigusi teoste üldsusele edastamiseks. Seda õigust tuleb käsitleda laiemas mõttes, et hõlmata edastamist ka üldsusele, kes ei viibi paigas, kus teost esitatakse. Nimetatud õigust peaks hõlmama teose igasugust edastamist või vahendamist üldsusele kaabli või kaablita vahendite, kaasa arvatud ringhäälingu kaudu. See õigus ei peaks hõlmama muid tegevusi.
- (24) Õigust teha üldsusele kättesaadavaks artikli 3 lõikes 2 osutatud objekt tuleb käsitleda igasugust tegevust hõlmavana, millega tehakse nimetatud objekt kättesaadavaks üldsusele, kes ei viibi paigas, kus objekt kättesaadavaks tehakse, kuid muid tegevusi mittehõlmavana.
- (25) Autoriõigusega kaitstud teoste ja autoriõigusega kaasnevate õiguste objektide tellitava edastamise toimingute kaitse olemuse ja ulatusega seotud õiguslik ebaselgus tuleb ületada, pakkudes ühenduse tasandil ühtlustatud kaitset. Tuleks selgelt sätestada, et kõikidel õiguste valdajatel, keda käesoleva direktiiviga tunnustatakse, on ainuõigus teha autoriõigusega kaitstavaid teoseid või muid objekte üldsusele kättesaadavaks interaktiivse tellitava ülekande teel. Selliseid interaktiivseid tellitavaid ülekandeid iseloomustab asjaolu, et isik võib neile ligi pääseda enda valitud kohas ja enda valitud ajal.
- (26) Tellitavate teenuste kättesaadavaks tegemise osas ringhäälinguettevõtjate poolt, kelle edastatavate raadio- või teleaadete lahutamatuks osaks on kaubanduslikel fonogrammidelt pärit muusika, tuleks asjaomaste õiguste saamise soodustamiseks edendada kollektiivlitsentsimist.
- (27) Üksnes füüsiliste abivahendite pakkumist, mis võimaldavad edastada või edastavad, ei käsitleta käesoleva direktiivi kohaldamisel edastamisena.
- (28) Käesoleva direktiivi kohane autoriõiguste kaitse hõlmab ainuõigust kontrollida materiaalsetes esemetes sisalduva teose levitamist. Kui originaalteose või selle koopiate esmamüük ühenduses on toimunud õiguste valdaja poolt või tema nõusolekul, ei ole tal õigust ühenduses kontrollida nimetatud objekti edasimüüki. See õigus jääb aga kehtima, kui originaalteos või selle koopiad müüakse õiguste valdaja poolt või tema nõusolekul väljaspool ühendust. Autorite rentimis- ja laenutamissoigused on sätestatud direktiivis 92/100/EMÜ. Käesoleva direktiiviga ettenähtud levitamissoigus ei mõjuta nimetatud direktiivi I peatüki rentimis- ja laenutamissoigusi käsitlevate sätete kohaldamist.
- (29) Õiguse lõppemise küsimust ei teki teenuste, eelkõige *on-line* teenuste puhul. See kehtib ka teose või muu objekti materiaalse koopia puhul, mille nimetatud teenuse kasutaja on teinud õiguste valdaja nõusolekul. Seepärast kohaldatakse sama ka teoste või muude objektide originaali ja koopiate rentimise ja laenutamise puhul, mis oma olemuselt on teenused. Erinevalt CD-ROMist või CD-lst, kus intellektuaalomand on paigutatud materiaalsele kandjale ehk kaubaartiklile, on iga *on-line* teenus tegelikult toiming, milleks tuleb saada luba, kui autoriõigus või sellega kaasnevad õigused seda nõuavad.
- (30) Käesolevas direktiivis nimetatud õigusi võib võõrandada, üle anda või hõlmata litsentsilepingutega, ilma et see mõjutaks autoriõiguse ja sellega kaasnevate õigustega seotud asjaomaste siseriiklike õigusaktide kohaldamist.
- (31) Tuleb tagada õiguste ja huvide tasakaal eri liiki õiguste valdajate huvide vahel, samuti eri liiki õiguste valdajate ning kaitstud objekti kasutajate vahel. Olemasolevad erandid ja piirangud, mis nende õiguste puhul liikmesriikides on ette nähtud, tuleb uut elektroonilist keskkonda arvesse võttes läbi vaadata. Olemasolevad erandite erinevused ja mõne piiratud toimingu piirangud kahjustavad otseselt autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste siseturu toimimist. Need erinevused võivad muutuda veel häirivamaks seoses teoste piiriülese kasutamise ja piiriülese tegevuse arenguga. Siseturu nõuetekohase toimimise tagamiseks tuleks sellised erandid ja piirangud määratleda ühtlustatumalt. Ühtlustamistase peaks põhinema erandite ja piirangute mõjul siseturu tõrgeteta toimimisele.
- (32) Käesoleva direktiiviga nähakse ette ammendav loetelu eranditest ja piirangutest reprodutseerimisõiguse ja üldsusele edastamise õigusega. Mõningaid erandeid kohaldatakse vajaduse korral üksnes reprodutseerimisõiguse suhtes. Nimetatud loetelus on asjakohaselt arvesse võetud ka liikmesriikide õigustavasid, püüdes samal ajal tagada siseturu toimimise. Liikmesriigid peaksid neid erandeid ja piiranguid kohaldama ühtsel viisil, hinnates neid uuesti tulevikus, kui vaadatakse läbi rakendusakte.
- (33) Reprodutseerimise ainuõiguse osas tuleks teha erand teatavate ajutise reprodutseerimise toimingute suhtes, mille puhul on tegemist tehnilise protsessi lahutamatuks ning oluliseks osaks oleva siirdamiseks vajaliku või juhusliku reproduktsooniga ning mida tehakse üksnes selleks, et võimaldada kas tõhus vahendajapoolne edastamine kolmandate isikute vahelises võrgus või selleks, et valmistatavat teost või muud objekti õiguspäraselt kasutada. Kõnealustel reprodutseerimistoimingutel ei tohiks olla eraldi majanduslikku väärtust. Kui need tingimused on täidetud, peaks erand hõlmama toiminguid, mis võimaldavad sirvida või vahemällu salvestada, kaasa arvatud toimingud, mis

- võimaldavad edastussüsteemidel tõhusalt toimida, tingimusel, et vahendaja ei muuda infot ega takista tööstuses laialdaselt tunnustatud ja kasutatava tehnoloogia õiguspärasest kasutamist andmete saamiseks info kasutamise kohta. Kasutust tuleb käsitada õiguspärasena, kui selleks on loo andnud õiguste valdaja või kui seadused seda ei piira.
- (34) Liikmesriikidele tuleb anda võimalus näha ette teatavad erandid või piirangud, näiteks hariduse või teadusega seotud eesmärkide puhul, avalike asutuste, näiteks raamatukogude ja arhiivide huvides, uudiste edastamiseks, tsiteerimiseks, puuetega inimestele kasutamiseks ning kasutamiseks avaliku julgeoleku kaitsmisel või haldus- ja kohtumenetlustes.
- (35) Teatavate erandite ja piirangute puhul peaksid õiguste valdajad saama õiglast hüvitist, mis nõuetekohaselt kompenseeriks nende kaitstud teoste või muude objektide kasutamise. Sellise õiglase hüvitise vormi, üksikasjaliku korra ja võimaliku suuruse kindlaksmääramisel tuleks arvesse võtta iga juhtumi konkreetseid asjaolusid. Nende asjaolude hindamisel võiks olla kasulik kriteerium nimetatud toimingutest tuleneda võiv kahju õiguste valdajale. Kui õiguste valdajad on juba saanud tasu muus vormis, näiteks osana litsentsitasust, ei tule täiendavat või eraldi tasu maksta. Õiglase tasu määra kindlaksmääramisel tuleks täielikult arvesse võtta käesolevas direktiivis osutatud tehniliste kaitsemeetmete kasutamise ulatust. Teatud olukordades, kus mõju õiguste valdajale on minimaalne, võib tasu maksmise kohustust mitte tekkida.
- (36) Liikmesriigid võivad õiguste valdajale õiglase tasu maksmise ette näha ka juhul, kui kohaldatakse valikulisi sätteid erandite ja piirangute kohta, mille puhul selline hüvitis ei ole nõutav.
- (37) Olemasolevad siseriiklikud reprograafiat reguleerivad korraldused, kui need eksisteerivad, ei tõkesta oluliselt siseturu toimimist. Liikmesriikidel tuleks lubada ette näha reprograafiat reguleeriv erand või piirang.
- (38) Liikmesriikidel tuleks lubada ette näha reproduktseerimisõiguse erand või piirang teatud liiki auditoorse, visuaalse ja audiovisuaalse materjali isiklikuks kasutamiseks reproduktseerimise kohta ning näha ette õiglase hüvitise. Sealhulgas võib sisse seada või edasi kasutada tasusüsteeme, et hüvitada mõju õiguste valdajatele. Kuigi nimetatud tasusüsteemide erinevused mõjutavad siseturu toimimist, ei tohiks need erinevused isiklikuks otstarbeks analoogreproduktseerimise puhul infoühiskonna arengut oluliselt mõjutada. Digitaalne kopeerimine isiklikuks otstarbeks kujuneb ilmselt levinumaks ning selle majanduslik mõju on suurem. Seepärast tuleb asjakohaselt arvesse võtta isiklikuks otstarbeks toimiva digitaalse ja analoogse kopeerimise erinevust ning nendel mitmel juhul vahet teha.
- (39) Erandi või piirangu kohaldamisel isiklikuks otstarbeks kopeerimise suhtes peaksid liikmesriigid, kui tõhusad tehnilised kaitsemeetmed on olemas, nõuetekohaselt arvesse võtma tehnilist ja majanduslikku arengut, eelkõige isiklikuks otstarbeks digitaalse kopeerimise ja tasusüsteemide puhul. Nimetatud erandid või piirangud ei tohiks takistada tehniliste meetmete kasutamist või nende rakendamist kõrvalhoidmise takistamiseks.
- (40) Liikmesriigid võivad ette näha erandi või piirangu teatavate mittetulunduslike asutuste, näiteks avalike raamatukogude jms asutuste, samuti arhiivide huvides. See peaks siiski piir-nema teatavate reproduktseerimisõigusega hõlmatud erijuh-tudega. Selline erand ega piirang ei tohiks hõlmata kait-situd teoste või muude objektide *on-line* edastamisega seotud tegevust. Käesolev direktiiv ei tohiks mõjutada liikmesrii-kide võimalust teha erandeid direktiivi 92/100/EMÜ artikli 5 kohasest avaliku laenutamise ainuõigusest. Seepä-rast tuleks toetada konkreetseid lepinguid või litsentse, mis tasakaalu rikkumata soodustaksid selliseid asutusi ning nende levitatavaid eesmärke.
- (41) Erandi või piirangu kohaldamisel ringhäälinguorganisatsioonide tehtavate ajutiste salvestiste suhtes käsitatakse ringhäälinguorganisatsiooni vahendite hulka kuuluvana ka selle isiku vahendeid, kes tegutseb ringhäälinguorganisatsiooni nimel ja vastutusel.
- (42) Erandi või piirangu kohaldamisel mittetulundusliku hari-dustegevuse või teadusuuringute, sealhulgas distantsõppe suhtes, tuleb kõnealuse tegevuse mitteäriline iseloom kind-laks määrata tegevusest enesest lähtudes. Kõnealusel juhul ei ole otsustavaks asjaomase asutuse organisatsiooniline struktuur või rahastamisvahendid.
- (43) Igal juhul on oluline, et liikmesriigid võtaksid vastu vajali-kud meetmed teostele ligipääsu tagamise soodustamiseks isikutele, kellel on puue, mis takistab neil iseseisvalt teo-seid kasutada, ning et nad pööraksid erilist tähelepanu kasutuskõlblikele vormingutele.
- (44) Käesoleva direktiiviga ettenähtud erandeid ja piiranguid tuleb kohaldada kooskõlas rahvusvaheliste kohustustega. Neid erandeid ega piiranguid ei tohi kohaldada viisil, mis mõjutab õiguste valdaja õiguspäraseid huve või on vastu-olus tema teose või muu objekti tavapärase kasutamisega. Liikmesriikidel tuleb neid erandeid või piiranguid sätesta-des eelkõige nõuetekohaselt arvesse võtta senisest suure-mat majanduslikku mõju, mida sellised erandid või piiran-gud võivad kaasa tuua uue elektroonilise keskkonna tingimustes. Seepärast võib olla vajalik veelgi karpida tea-tavate erandite või piirangute ulatust autoriõigustega kait-situd teoste ja muude objektide teatavate uute kasutusviiside puhul.

- (45) Artikli 5 lõigetes 2, 3 ja 4 osutatud erandid ja piirangud ei takista siiski määratlemast lepingulisi suhteid, mille eesmärk on tagada õiguste valdajale õiglane hüvitis siseriiklike õigusaktidega ettenähtud ulatuses.
- (46) Kasutajate ja õiguste valdajate vaidlusi võib aidata lahendada lepitusmenetlus. Tehes kontaktkomitee raames koostööd liikmesriikidega, peaks komisjon kohustuma uurima ja arutama uusi õiguslikke abinõusid autoriõiguse ja sellega kaasnevate õigustega seotud vaidluste lahendamiseks.
- (47) Tehniline areng võimaldab õiguste valdajatel kasutada tehnilisi meetmeid, mille eesmärk on ennetada või piirata toiminguid, milleks puudub autoriõiguse, autoriõigusega kaasnevate õiguste või andmebaaside *sui generis* õiguse valdaja luba. Siiski on olemas oht, et ebaseaduslike toimingute abil on võimalik või lihtsam kõrvale hoida nende meetmetega korraldatud tehnilisest kaitsesest. Selleks et vältida kilustatud õiguslikku lähenemisviisi, mis võib pärssida siseturu toimimist, tuleb ette näha ühtlustatud õiguskaitse tõhusatest tehnilistest meetmetest kõrvalehoidmise vastu ning selleks vajalike seadmete ja toodete või teenuste pakumise vastu.
- (48) Sellist õiguskaitset tuleb pakkuda tehnilistele meetmetele, mis tõhusalt piiravad autoriõiguse, sellega kaasnevate õiguste või andmebaaside *sui generis* õiguste valdajate loata tehtavaid toiminguid, kuid ei takista siiski elektrooniliste seadmete normaalset tööd ning nende tehnilist arengut. Niisugune õiguskaitse ei tähenda kohustust kavandada tehnilistele meetmetele vastavaid seadmeid, tooteid, komponente või teenuseid, kui selline seade, toode, komponent või teenus ei ole muul viisil seotud artiklis 6 sätestatud keeluga. Nimetatud õiguskaitse peab lähtuma proportsionaalsusest ning ei tohi keelustada selliseid seadmeid või toiminguid, millel on peale tehnilisest kaitsesest kõrvalehoidmise ka muu ärilise tähtsusega otstarve. Eelkõige ei tohiks nimetatud kaitse takistada teadustööd krüptograafia alal.
- (49) Tehniliste meetmete õiguskaitse ei mõjuta nende siseriiklike sätete kohaldamist, mis võivad keelata tehnilistest meetmetest kõrvalehoidmiseks vajalike seadmete, toodete või komponentide eraomanduse.
- (50) Selline ühtlustatud õiguskaitse ei mõjuta direktiivis 91/250/EMÜ sisalduvate konkreetsete kaitsesätete kohaldamist. Eelkõige ei tohiks seda kohaldada arvutiprogrammidega seoses kasutatavate tehniliste meetmete kaitse puhul, mille suhtes nimetatud direktiiv on ainukohaldatav. See ei tohiks takistada ega välistada selliste tehnilisest meetmest kõrvalehoidmise vahendite arendamist või kasutamist, mis on vajalikud direktiivi 91/250/EMÜ artikli 5 lõike 3 või artikli 6 tingimustele vastavateks toiminguteks. Nimetatud direktiivi artiklitega 5 ja 6 määratakse kindlaks arvutiprogrammide suhtes ainukohaldatavate õiguste ainukohaldatavad erandid.
- (51) Tehniliste meetmete õiguskaitset kohaldatakse, ilma et see mõjutaks artiklis 5 käsitletavat avalikku korda või avalikku julgeolekut. Liikmesriigid peaksid edendama õiguste valdajate vabatahtlikke meetmeid, sealhulgas õiguste valdajate ja teiste poolte vaheliste lepingute sõlmimist ning rakendamist, et saavutada teatavate siseriiklike õigusaktidega ettenähtud erandite ja piirangute eesmärged käesoleva direktiivi kohaselt. Kui selliseid vabatahtlikke meetmeid mõistliku ajavahemiku jooksul ei võeta, peaksid liikmesriigid võtma asjakohaseid meetmeid tagamaks, et õiguste valdajad võimaldavad sellistest eranditest ja piirangutest kasusaajatele asjakohased vahendid nendest kasusaamiseks, muutes rakendatav tehnilit meedet või võttes muid meetmeid. Selliste õiguste valdajate poolt muu hulgas lepingute raames võetud meetmete või liikmesriigi võetud meetmete kuritarvitamise vältimiseks tuleb siiski anda õiguskaitse kõikidele tehnilistele meetmetele, mida nimetatud meetmete teostamiseks rakendatakse.
- (52) Isiklikuks otstarbeks kopeerimise suhtes artikli 5 lõike 2 punkti b kohase erandi või piirangu kohaldamisel peavad liikmesriigid samamoodi edendama vabatahtlike meetmete kasutamist, et saavutada nimetatud erandi või piirangu eesmärged. Kui mõistliku ajavahemiku jooksul ei ole selliseid vabatahtlikke meetmeid isiklikuks otstarbeks kopeerimise võimaldamiseks võetud, võib liikmesriik võtta meetmeid, et võimaldada asjaomast erandist või piirangust kasusaajatel sellest kasu saada. Õiguste valdajate vabatahtlikud meetmed, sealhulgas õiguste valdajate ja teiste asjaomaste poolte lepingud, ning liikmesriikide võetud meetmed ei takista õiguste valdajatel kasutada tehnilisi meetmeid, mis on kooskõlas artikli 5 lõike 2 punkti b kohaste siseriiklikes seadustes isiklikuks otstarbeks kopeerimise osas ettenähtud erandite või piirangutega, võttes arvesse nimetatud sätte kohast õiglast hüvitamist ning artikli 5 lõike 5 kohast võimalikku vahetegemist mitmesuguste kasutustingimuste vahel, näiteks reproduktsioonide arvu kontrolli. Selliste meetmete kuritarvitamise vältimiseks peab õiguskaitse hõlmama kõiki nende rakendamiseks võetavaid tehnilisi meetmeid.
- (53) Tehniliste meetmete kaitse peab tagama interaktiivsete teavitavate teenuste pakumiseks turvalise keskkonna sellisel viisil, et isik saaks teostele või muudele objektidele ligi pääseda enda valitud kohas ja enda valitud ajal. Artikli 6 lõike 4 esimest ja teist lõike ei kohaldata juhul, kui nimetatud teenused on reguleeritud lepinguliste suhetega. Nimetatud sätted jäävad kehtima nende *on-line* kasutusviiside suhtes, mis ei ole interaktiivsed.

- (54) Digitaalvormingus teoste ja kaitstud objektide identifitseerimiseks kasutatavate tehniliste süsteemide rahvusvahelises standardimises on saavutatud olulist edu. Üha enam võrgustavas keskkonnas võivad tehniliste meetmete erinevused kaasa tuua süsteemide ühildumatus ühenduses. Soodustada tuleb eri süsteemide ühilduvust ja koostoimimisvõimet. Väga soovitatav oleks edendada ülemaailmsete süsteemide arengut.
- (55) Tehnika areng soodustab teoste levitamist eelkõige võrkude kaudu ning see toob õiguste valdajatele kaasa vajaduse teost või muud objekti, autorit või teisi õiguste valdajaid paremini identifitseerida ning anda teavet teose või muu objekti kasutamise tingimuste kohta, et võimaldada nendega seotud õigusi hõlpsamini kasutada. Õiguste valdajaid tuleks julgustada kasutama märgistust, mis lisaks eespool osutatud teabele näitaks muu hulgas, kas teos või muu objekt on võrkudesse üles pandud nende loal.
- (56) Siiski on olemas oht, et ebaseaduslike toimingutega võidakse teosele või muule objektile autoriõiguse teostamiseks lisatud elektrooniline teave kõrvaldada või seda muuta või selliseid teoseid või kaitstud objekte, millelt nimetatud informatsioon on loata kõrvaldatud, muul viisil levitada, levitamise eesmärgil importida, eestrisse anda, üldsusele edastada või üldsusele kättesaadavaks teha. Selleks et vältida killustatud õiguslikku lähenemist, mis võiks pärssida siseturu toimimist, on tarvis ette näha ühtlustatud õiguskaitse sellise tegevuse vastu.
- (57) Sellised eespool osutatud õiguste teostamiseks kasutatavad infosüsteemid võivad oma laadist tulenevalt samal ajal töödelda isikute kaitstud objektide kasutamistavadega seotud isiklike andmeid ning võimaldada jälgida võrgus käitumist. Need tehnilised vahendid peaksid sisaldama vahendeid eraelu puutumatus kaitseks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivile 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta. ⁽¹⁾
- (58) Liikmesriigid peaksid sätestama tõhusad sanktsioonid ja õiguskaitsevahendid käesoleva direktiiviga ettenähtud õiguste ja kohustuste rikkumise puhuks. Nad peaksid võtma kõik meetmed, mida on vaja nimetatud sanktsioonide ja õiguskaitsevahendite rakendamise tagamiseks. Sanktsioonid peaksid olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad ning sisaldama võimalust nõuda kahjutasu ja/või tegevuse kohtulikku keelustamist ning vajaduse korral õigust konfiskeerida rikkuv materjal.
- (59) Eelkõige digitaalkeskkonnas võivad kolmandad isikud õiguste rikkumiseks üha enam kasutada vahendajate teenuseid. Paljudel juhtudel on vahendajatel kõige hõlpsam võimalus selline õigusi rikkuv tegevus lõpetada. Kõikidest

muudest võimalikest sanktsioonidest ja õiguskaitsevahenditest olenemata peaks õiguste valdajatel olema võimalus taotleda ettekirjutust sellise vahendaja tegevuse vastu, kes pakub võrgu kaudu teost või muud objekti, millega seotud õigusi on rikkunud kolmas isik. See võimalus peaks jääma kasutatavaks ka juhul, kui vahendaja toimingud on artikli 5 kohaldamisalast välja jäetud. Nimetatud ettekirjutuste tingimused ja viisid tuleks määratleda liikmesriikide siseriiklikes õigusaktides.

- (60) Käesoleva direktiiviga ettenähtud kaitse ei tohiks mõjutada siseriiklike või ühenduse õigusaktide sätteid muudes valdkondades, nagu tööstusomand, andmekaitse, tingimustajuurdepääs, juurdepääs avalikele dokumentidele ning meediakasutuse kronoloogia eeskiri, mis võivad mõjutada autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitset.
- (61) WIPO esituse ja fonogrammide lepingu sätete täitmiseks tuleks muuta direktiive 92/100/EMÜ ja 93/98/EMÜ,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

EESMÄRK JA REGULEERIMISALA

Artikkel 1

Reguleerimisala

1. Käesolev direktiiv käsitleb autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste õiguskaitset siseturu piires, rõhutades eelkõige infoühiskonna aspekti.
2. Välja arvatud artiklis 11 osutatud juhud, ei muuda ega mõjuta käesolev direktiiv mingil viisil ühenduse olemasolevaid sätteid järgmistest valdkondade kohta:
  - a) arvutiprogrammide õiguskaitse;
  - b) rentimisõigus, laenutamissoigus ja teatavad intellektuaalomandi puhul autoriõigusega kaasnevad õigused;
  - c) autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused, mida kohaldatakse satelliit- ja kaabellevis edastatavate ringhäälinguprogrammide suhtes;
  - d) autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse tähtaeg;
  - e) andmebaaside õiguskaitse.

⁽¹⁾ EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31.

II PEATÜKK

ÕIGUSED JA ERANDID

Artikkel 2

Reprodutseerimisõigus

Liikmesriigid näevad ette, et ainuõigus lubada või keelata otseselt või kaudset ajutist või alalist reprodutseerimist mis tahes viisil või vormis, osaliselt või täielikult, on:

- a) autoritel nende teoste osas;
- b) esitajatel nende esituste salvestuste osas;
- c) fonogrammitootjatel nende fonogrammide osas;
- d) filmide esmasalvestuste tootjatel nende filmide originaali ja koopiade osas;
- e) ringhäälinguorganisatsioonidel nende kaabel- või kaablita sidevahendite, sh kaabli või satelliidi kaudu edastatavate saadete salvestuste osas.

Artikkel 3

Õigus teoseid üldsusele edastada ja muid objekte üldsusele kättesaadavaks teha

1. Liikmesriigid näevad ette, et autoritel on ainuõigus lubada või keelata oma teoste edastamist üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu, sh nende teoste sellisel viisil kättesaadavaks tegemist, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal.

2. Liikmesriigid näevad ette, et ainuõigus lubada või keelata üldsusele kättesaadavaks tegemist kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu nii, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal, on:

- a) esitajatel nende esituste salvestuste osas;
- b) fonogrammitootjatel nende fonogrammide osas;
- c) filmide esmasalvestuste tootjatel nende filmide originaali ja koopiade osas;
- d) ringhäälinguorganisatsioonidel nende kaabel- või kaablita sidevahendite, sh kaabli või satelliidi kaudu edastatavate saadete salvestuste osas.

3. Käesoleva artikli kohase üldsusele edastamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise toiminguga seoses ei lõpe lõigetes 1 ja 2 nimetatud õigused.

Artikkel 4

Levitamisõigus

1. Liikmesriigid näevad ette, et autoritel on ainuõigus lubada või keelata oma teoste originaalide ja koopiade levitamist üldsusele müümise teel või muul viisil.

2. Levitamiseõigus teose originaali või koopiade suhtes ühenduses ei lõpe, v.a juhul, kui õiguste valdaja poolt või tema nõusolekul toimub ühenduses kaitstud objekti esmamüük või muul viisil omandiõiguse üleminek.

Artikkel 5

Erandid ja piirangud

1. Artiklis 2 osutatud ajutine reprodutseerimine, mis on vajalik siirdamiseks või toimub juhuslikult, mis on tehnilise protsessi lahutamatu ja oluline osa ning mille eesmärk on teha võimalikuks teose või muu objekti:

- a) edastamine vahendaja võrgu kaudu kolmandatele isikutele või
- b) seaduspärane kasutamine

ning millel puudub iseseisev majanduslik tähtsus, ei kuulu artiklis 2 sätestatud reprodutseerimisõiguse alla.

2. Liikmesriigid võivad artiklis 2 sätestatud reprodutseerimisõiguse puhul näha ette erandeid ja piiranguid järgmistel juhtudel, kui kõne all on:

- a) paber- ja muul samalaadsel kandjal reproduktsioonid, mis on saadud mis tahes fototehnika või muu sama toimega meetodi abil, v.a noodid, tingimusel, et õiguste valdajad saavad õiglase hüvitise;
- b) mis tahes kandjal reproduktsioonid, mille füüsiline isik on teinud isiklikuks tarbeks ning mille kasutuseesmärk ei ole otseselt ega kaudselt kaubanduslik, tingimusel, et õiguste valdajad saavad õiglase hüvitise, mille puhul võetakse arvesse, kas asjaomase teose või objekti puhul on või ei ole kasutatud artiklis 6 osutatud tehnilisi meetmeid;
- c) konkreetsed reproduktsioonid, mida teevad avalikud raamatukogud, haridusasutused või muuseumid või arhiivid ning mis ei ole otseselt ega kaudselt ette nähtud majandusliku või kaubandusliku tulude saamiseks;
- d) teoste ajutised salvestised, mille on teinud ringhäälinguorganisatsioonid oma vahenditega ning oma saadete tarbeks; erandlikku dokumentaalset laadi arvesse võttes võib lubada nimetatud salvestisi säilitada ametlikes arhiivides;
- e) ringhäälingusaadete reproduktsioonid, mida teevad mittetulunduslikud sotsiaalasutused, näiteks haiglad või vanglad, tingimusel, et õiguste valdajad saavad õiglase hüvitise.

3. Liikmesriigid võivad artiklites 2 ja 3 sätestatud õiguste puhul näha ette erandeid või piiranguid järgmistel juhtudel:

- a) kasutamine illustreeriva materjalina õppetöös või teadusuuringutes, tingimusel, et märgitakse ka allikas, sh autori nimi, kui see ei ole võimatu, ning ulatuses, mis on õigustatult vajalik taotletava mitteäriilise eesmärgi saavutamiseks;
- b) puudega inimeste huvides kasutamine viisil, mis on otseselt seotud nende puudega ning on mitteäriilise eesmärgiga, ulatuses, mis on vajalik konkreetse puude puhul;

- c) reprodutseerimine ajakirjanduses, ringhäälingu kaudu edastatud teoste või muude objektide üldsusele edastamine või kättesaadavaks tegemine ajakohaste majandus-, poliitika- või usuteemaliste trükitud artiklite kaudu, tingimusel, et selline kasutusviis ei ole konkreetsetlalt reserveeritud ning et märgitakse ka allikas, sh autori nimi, või teoste või muude objektide kasutamine seoses ajakohastest sündmustest teatamisega ulatuses, mis on informatiivsel eesmärgil vajalik, ning tingimusel, et märgitakse ka allikas, sh autori nimi, kui see ei ole võimatu;
- d) tsiteerimine kriitikas või ülevaadetes, kui tsitaadid on seotud teose või muu objektiga, mis on juba seaduslikult üldsusele kättesaadavaks tehtud, tingimusel, et märgitakse ka allikas, sh autori nimi, kui see ei ole võimatu, ja et tsitaatide kasutamine on kooskõlas mõistlike tavadega ning neid kasutatakse konkreetse eesmärgi jaoks vajalikus ulatuses;
- e) kasutamine avaliku julgeoleku huvides või haldus-, parlamentaarsete või kohtutoimingute nõuetekohase teostamise või nende kohta aruandmise tagamiseks;
- f) poliitiliste kõnede ning avalike sõnavõtude või samalaadsete teoste või objektide väljavõtete kasutamine ulatuses, mis on informatiivsel eesmärgil põhjendatud, ning tingimusel, et märgitakse ka allikas, sh autori nimi, kui see ei ole võimatu;
- g) kasutamine religioossete või avalik-õiguslike asutuste korraldatud ametlike ürituste raames;
- h) teoste, näiteks arhitektuuri- või skulptuuriteoste kasutamine, mis on valmistatud alaliseks paigutamiseks avalikesse kohtadesse;
- i) teose või muu objekti juhuslik sisaldumine muus materjalis;
- j) avaliku näituse või kunstimüügi kasutamine reklaami eesmärgil ulatuses, mis on vajalik ürituse reklaamimiseks ning ei hõlma muid ärilisi eesmäärke;
- k) kasutamine karikatuuris, paroodias või pastišis;
- l) kasutamine seoses seadmete esitlemise või remondiga;
- m) hoone, hoone joonise või plaani vormis kunstiteose kasutamine hoone taastamise eesmärgil;
- n) lõike 2 punktis c nimetatud asutuste territooriumil asuvate eriseadmete kaudu nende kogudesse kuuluvate kauplemisele ja litsentsimisele mittekuuluvate teoste või muude objektide üksikisikutele edastamine või kättesaadavaks tegemine uurin-guteks või eraviisiliseks uurimiseks;
- o) kasutamine muudel vähese tähtsusega juhtudel, mille puhul siseriiklike õigusaktidega on erandid või piirangud juba ette nähtud, tingimusel, et tegemist on üksnes analoogsete kasutusviisidega, mis ei mõjuta kaupade ja teenuste vaba ringlust ühenduses, ilma et see mõjutaks teisi käesolevas artiklis sisalduvaid erandeid ja piiranguid.
4. Kui liikmesriigid võivad lõigete 2 ja 3 kohaselt sätestada reprodutseerimisõiguse kohta erandeid ja piiranguid, võivad nad

sätestada ka erandeid ja piiranguid artiklis 4 osutatud levitamise õiguse kohta ulatuses, mis on põhjendatav lubatava reprodutseerimise eesmärgiga.

5. Lõigete 1, 2, 3 ja 4 kohaseid erandeid ja piiranguid kohaldatakse üksnes teataval erijuhtudel, mis ei ole vastuolus teose või muu objekti tavapärase kasutusega ning ei mõjuta põhjendamatult õiguste valdaja õiguspäraseid huve.

III PEATÜKK

TEHNILISTE MEETMETE KAITSE JA ÕIGUSTE TEOSTAMIST KÄSITLEV TEAVE

Artikkel 6

Tehniliste meetmetega seotud kohustused

1. Liikmesriigid näevad ette piisava õiguskaitse mis tahes tõhusatest tehnilistest meetmetest kõrvalehoidmise vastu, kui asjaomase teo sooritanud isik on või põhjendatult peab olema teadlik taotletavast eesmärgist.

2. Liikmesriigid näevad ette nõuetekohase õiguskaitse selliste seadmete, toodete või komponentide tootmise, impordi, levitamise, müügi, rentimise, müügi või rentimise eesmärgil reklaamimise või kaubanduslikul eesmärgil omamise ning selliste teenuste pakumise vastu:

- mida edendatakse, reklaamitakse või turustatakse tõhusatest tehnilistest meetmetest kõrvalehoidmiseks,
- millel puudub muu märkimisväärne äriiline tähtsus peale tõhusatest tehnilistest meetmetest kõrvalehoidmise või
- mis on eelkõige kavandatud, valmistatud, kohandatud või osutatud tõhusatest tehnilistest meetmetest kõrvalehoidmiseks või selle soodustamiseks.

3. Käesoleva direktiivi kohaldamisel hõlmab termin "tehnilised meetmed" mis tahes tehnoloogiat, seadet või komponenti, mille eesmärk tavapärase toimimise puhul on takistada või piirata teoste või muude objektidega seotud toiminguid, milleks autoriõiguse või sellega kaasnevate õiguste valdaja või direktiivi 96/9/EÜ III peatükis sätestatud *sui generis* õiguse valdaja ei ole luba andnud. Tehnilised meetmed on tõhusad juhul, kui õiguste valdajad kontrollivad kaitstud teose või muu objekti kasutamist kaitse eesmärki täitva juurdepääsu kontrolli või kaitsevahendi abil, näiteks teose või muu objekti krüpteerimise, skrambleerimise või muul viisil muutmise või kopeerimiskaitsemehhanismi abil.

4. Olenemata lõikega 1 ettenähtud õiguskaitsest võivad liikmesriigid vabatahtlike meetmete, sealhulgas õiguste valdajate ja teiste asjaomaste isikute vaheliste lepingute puudumise korral võtta asjakohaseid meetmeid tagamaks, et õiguste valdajad teeksid artikli 5 lõike 2 punktide a, c, d või e või lõike 3 punktide a, b või

e kohastest siseriiklike õigusaktidega ettenähtud erandist või piirangust kasusaajatele kättesaadavaks nimetatud erandist või piirangust kasusaamise abinõud sellises ulatuses, kui on vaja nimetatud erandist või piirangust kasusaamiseks, ning mille puhul kasusaaja omandab seaduspärase juurdepääsu asjaomasele kaitsitud teosele või objektile.

Liikmesriik võib selliseid meetmeid võtta ka artikli 5 lõike 2 punkti b kohasest erandist või piirangust kasusaaja osas, välja arvatud juhul, kui õiguste valdaja ei ole juba teinud võimalikuks isiklikuks kasutamiseks reprodutseerimist ulatuses, mis on vajalik asjaomases erandist või piirangust kasusaamiseks, ja kooskõlas artikli 5 lõike 2 punkti b või lõike 5 sätetega, ilma et see takistaks õiguste valdajat võtmast nimetatud sätetele vastavaid asjakohaseid meetmeid reprodutsioonide arvu kohta.

Õiguste valdajate vabatahtlikult rakendatud tehnilised meetmed, sealhulgas vabatahtlike lepingute täitmiseks rakendatud meetmed, ning liikmesriikide võetud meetmete kohaldamiseks rakendatud tehnilised meetmed on lõikes 1 sätestatud õiguskaitses all.

Esimese ja teise lõigu sätteid ei kohaldata teoste ja muude objektide suhtes, mis tehakse üldsusele kättesaadavaks lepingulistel tingimustel ning sellisel viisil, et isik saab neile juurde pääseda enda valitud kohas ja enda valitud ajal.

Käesoleva artikli kohaldamisel koos direktiividega 92/100/EMÜ ja 96/9/EÜ, kohaldatakse käesolevat lõiget *mutatis mutandis*.

Artikkel 7

Õiguste teostamist käsitleva teabega seotud kohustused

1. Liikmesriigid näevad ette piisava õiguskaitses kõikide isikute vastu, kes teadlikult ning loata sooritavad järgmisi toiminguid:

- a) kõrvaldavad või muudavad elektroonilist õiguste teostamist käsitlevat teavet;
- b) levitavad, impordivad levitamise eesmärgil, annavad eestrisse, edastavad või teevad üldsusele kättesaadavaks käesoleva direktiivi või direktiivi 96/9/EÜ III peatüki kohaselt kaitstud teoseid või muid objekte, millelt on loata eemaldatud õiguste teostamist käsitlev elektrooniline teave või on seda muudetud,

kui nimetatud isik teab või põhjendatult peab teadma, et ta sellisel tegutsedes kutsub esile mis tahes autoriõiguse või sellega seaduste kohaselt kaasnevate õiguste või direktiivi 96/9/EÜ III peatükis sätestatud *sui generis* õiguse rikkumise või võimaldab, soodustab või varjab seda.

2. Käesoleva direktiivi kohaldamisel tähendab "õiguste teostamist käsitlev teave" õiguste valdajate esitatavat mis tahes teavet, mis identifitseerib käesolevas direktiivis osutatud või direktiivi 96/9/EÜ III peatükis sätestatud *sui generis* õigusega hõlmatud teose või muu objekti, selle autori või muu õiguste valdaja, või teavet teose või muu objekti kasutamise tingimuste kohta, samuti sellist teavet sisaldavaid numbreid või koode.

Esimest lõiku kohaldatakse üksnes juhul, kui nimetatud infokogumid kuuluvad käesolevas direktiivis osutatud või direktiivi 96/9/EÜ III peatükis sätestatud *sui generis* õigusega hõlmatud teose või muu objekti juurde või esitatakse samal ajal nende edastamisega üldsusele.

IV PEATÜKK

ÜHISSÄTTED

Artikkel 8

Sanktsioonid ja õiguskaitsvahendid

1. Liikmesriigid näevad käesolevas direktiivis sätestatud õiguste ja kohustuste rikkumise puhuks ette asjakohased sanktsioonid ja õiguskaitsvahendid ning võtavad kõik meetmed nende sanktsioonide ja õiguskaitsvahendite kohaldamise tagamiseks. Sätestatavad sanktsioonid peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

2. Iga liikmesriik võtab vajalikud meetmed tagamaks, et õiguste valdajad, kelle huve on nende territooriumil õigusi rikkuva tegevusega kahjustatud, saavad kohtu kaudu taotleda kahjutasu ja/või ettekirjutust ning vajaduse korral õigusi rikkuva materjali, samuti artikli 6 lõikes 2 nimetatud seadmete, toodete ja komponentide konfiskeerimist.

3. Liikmesriigid tagavad, et õiguste valdajatel on võimalik taotleda kohtu ettekirjutust vahendajatele, kelle teenuseid kolmandad isikud kasutavad autoriõiguse või sellega kaasneva õiguse rikkumiseks.

Artikkel 9

Muude sätete edasine kohaldamine

Käesolev direktiiv ei mõjuta eelkõige patendiõiguste, kaubamärkide, tööstusdisainiõiguste, kasulike mudelite, mikrolülituse topograafia, kirjatüüpide, tingimusjuurdepääsu, ringhäälinguteenuste kaablile juurdepääsu, rahvusliku rikkuse kaitse, kohtudeposiidi nõuete, piiravat tegevust ja kõlvatut konkurentsi käsitlevate seaduste, ärisaladuste, julgeoleku, konfidentsiaalsuse, andmekaitse ja eraelu puutumatus, avalikele dokumentidele juurdepääsu ega lepinguõigusega seotud sätete kohaldamist.

Artikkel 10

Ajaline kohaldamine

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse kõikide selles direktiivis nimetatud teoste ja muude objektide suhtes, mis on 22. detsembri 2002. aasta seisuga kaitstud liikmesriikide autoriõigust ja sellega kaasnevaid õigusi käsitlevate õigusaktidega või mis vastavad käesoleva direktiivi või artikli 1 lõikes 2 nimetatud sätete kohastele kaitse kriteeriumidele.

2. Käesoleva direktiivi kohaldamine ei mõjuta enne 22. detsembrit 2002 sooritatud toiminguid ega omandatud õigusi.

Artikkel 11

Tehnilised kohandused

1. Käesolevaga muudetakse direktiivi 92/100/EMÜ järgmiselt:

a) artikkel 7 jäetakse välja;

b) artikli 10 lõige 3 asendatakse järgmisega:

“3. Piiranguid kohaldatakse üksnes teatud erijuhtudel, mis ei ole vastuolus objekti tavapärase kasutamisega ning ei mõjuta põhjendamatult õiguste valdaja õiguspäraseid huve.”

2. Direktiivi 93/98/EMÜ artikli 3 lõige 2 asendatakse järgmisega:

“2. Fonogrammide tootjate õigused lõpevad 50 aastat pärast salvestuse tegemist. Seevastu juhul, kui fonogramm on nimetatud ajavahemiku jooksul seaduspäraselt välja antud, lõpevad nimetatud õigused 50 aastat pärast seaduspärase esmaväljaande kuupäeva. Kui esimeses lauses nimetatud tähtaja jooksul ei ole seaduspäraselt väljaandmist toimunud ning fonogramm on selle tähtaja jooksul seaduspäraselt üldsusele edastatud, lõpevad nimetatud õigused 50 aastat pärast esimese seaduspärase üldsusele edastamise kuupäeva.

Seevastu juhul, kui käesoleva lõikega enne selle autoriõigust ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamist infoühiskonnas käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiiviga 2001/29/EÜ (*) muutmist kehtinud redaktsiooni kohaselt antud kaitsetähtaja lõppemise tagajärjel ei ole fonogrammide tootjate õigused 22. detsembril 2002 enam kaitstud, ei too käesolev lõige kaasa nende uuesti kaitse alla võtmist.

(*) EÜT L 167, 22.6.2001, lk 10.”

Artikkel 12

Lõppsätted

1. Hiljemalt 22. detsembril 2004 ja sellest alates iga kolme aasta järel esitab komisjon Euroopa Parlamendile, nõukogule ning majandus- ja sotsiaalkomiteele aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta, milles muu hulgas liikmesriikide esitatud konkreetsetele andmetele tuginedes vaadeldakse eelkõige artiklite 5, 6 ja 8 kohaldamist digitaalturu arengu aspektist. Artikli 6 osas vaadeldakse eelkõige, kas artikkel pakub piisavat kaitset ning kas tõhusad tehnilised meetmed pärsivad seadusega lubatud toiminguid. Vajaduse korral ning eelkõige siseturu asutamislepingu artikli 14 kohase toimimise tagamiseks esitab komisjon ettepanekud käesoleva direktiivi muutmise kohta.

2. Käesoleva direktiivi kohane autoriõigusega kaasnevate õiguste kaitse ei mõjuta mingil viisil autoriõiguse kaitset.

3. Käesolevaga moodustatakse kontaktkomitee. Komiteesse kuuluvad liikmesriikide pädevate asutuste esindajad. Komitee eesistuja on komisjoni esindaja ja see tuleb kokku kas eesistuja algatusel või liikmesriigi delegatsiooni taotlusel.

4. Komitee ülesanne on:

a) uurida käesoleva direktiivi mõju siseturu toimimisele ning tuua välja võimalikud kitsaskohad;

b) korraldada konsultatsioone kõikides käesolevast direktiivist tulenevates küsimustes;

c) soodustada teabevahetust seonduva seadusandliku arengu ning pretsedendiõiguse kohta, samuti seonduva majandus-, sotsiaalse, kultuurilise ja tehnilise arengu kohta;

d) tegutseda teoste ja muude objektide digitaalturu, sealhulgas isiklikuks otstarbeks kopeerimise ja tehniliste meetmete kasutamise hindamise foorumina.

Artikkel 13

Rakendamine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid enne 22. detsembril 2002. Liikmesriigid teatavad sellest viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need meetmed võtavad, lisavad nad nendes meetmetesse või nende meetmete ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 14

Jõustumine

Direktiiv jõustub Euroopa Ühenduste Teatajas avaldamise päeval.

Artikkel 15

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 22. mai 2001

Euroopa Parlamendi nimel

president

N. FONTAINE

Nõukogu nimel

eesistuja

M. WINBERG